



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

«ОСНОВИ ЄВРЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ»

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки

магістрів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

01 Освіта / Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

013 Початкова освіта

(код і найменування спеціальності)

2020/2021 рік

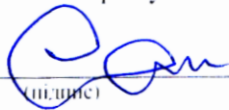
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи єврейської освіти» спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів вищої освіти V курсу.

Розробник: Бакуліна Н. В., викладач курсу, кандидат педагогічних наук
(вказати ПІБ авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

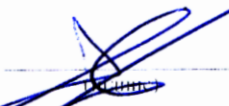
Зав. кафедри


(підпис)

О. С. Самойлов
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «31» серпня 2020 року

Гарант освітньої програми


(підпис)

А. П. Самодрин
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2020 року

Завідувач навчально-методичного відділу


(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	Вихідна	Вихідна
Курс	V	V
Семестр	I	II
Загальний обсяг годин / кредитів	90 / 3 кредити	90 / 3 кредити
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	39	10
Годин на самостійне вивчення	51	80
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Основи єврейської освіти**» є формування у здобувачів освіти професійної компетентності на основі конкретно-історичного й інтегративного підходів до педагогічних фактів і явищ з метою подальшого застосування набутих знань і вмінь у власній практиці навчання.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «**Основи єврейської освіти**» є вивчення концептуальних наукових положень з історіографії та методології єврейської освіти в Україні та світі, аналіз основних підходів та етапів розвитку єврейської освіти, здійснення порівняльного аналізу освітніх систем у галузі єврейської освіти в Україні та світі, розширення знань щодо змісту єврейської освіти, оволодіння термінологічним і понятійним апаратом, необхідним для набуття професійної компетентності педагогів.

Предметом курсу є ознайомлення здобувачів освіти з витоками, розвитком і сьогоденням єврейської освіти, її етапами, типами, особливостями; формування здатності розуміти трансформаційні процеси у галузі єврейської освіти в історичній ретроспективі з огляду на взаємовплив культур, зміни ціннісних орієнтирів, розвиток методичної системи.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «**Основи єврейської освіти**» забезпечує набуття здобувачами освіти загальних і фахових *компетентностей*.

Компетентності, що формуються:

ЗК. 3. Здатність працювати в команді у мільтидисциплінарному та мультикультурному середовищі відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм та на основі толерантності.

СК. 2. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі: здатність до використання сучасних підходів, технологій, методів, засобів навчання, у тому числі – електронних освітніх ресурсів

СФК.1. Здатність до викладання дисциплін етнокультурного компоненту у закладах загальної середньої освіти з поглибленим вивченням мови іврит, історії та традицій

єврейського народу: розуміння основних засад єврейської освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН. 1. Демонструвати цілісне уявлення про досягнення сучасних методологічних вчень, основні етапи і особливості розвитку філософії освіти, володіти основними світоглядними орієнтирами в розвитку сучасної освіти.

ПРН. 8. Інтегрувати зміст, методи, форми і засоби початкової освіти; планувати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в початковій школі; аналізувати та поєднувати методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

СПРН. 2. Розуміти та інтерпретувати основні засади, концептуальні наукові положення з історіографії та методології єврейської освіти в Україні та світі; аналізувати основні підходи та етапи розвитку єврейської освіти; здійснювати порівняльний аналіз освітніх систем у галузі єврейської освіти в Україні.

СПРН 3. Володіти лінгводидактичними особливостями навчання мови іврит у початковій школі

Після вивчення дисципліни «Основи єврейської освіти» студенти повинні **знати:**

- сучасні передові концептуальні та методологічні знання у галузі науково-дослідницької та професійної діяльності з огляду на міждисциплінарність суміжних предметних галузей, зокрема різних дисциплін з юдаїки;
- особливості змісту дисциплін з юдаїки;
- праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі єврейської освіти, розуміти значення цих здобутків як складової загально цивілізаційного процесу;
- методологічні принципи та методи науково-педагогічних та історико-культурних досліджень.

Уміти:

- критично аналізувати, оцінювати та синтезувати джерельну базу, осмислювати педагогічні явища та технології;
- формулювати з сучасних дослідницьких позицій загальну методологічну базу власних наукових розвідок у галузі єврейської освіти, усвідомлювати їх актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, освітньої діяльності, національної та світової духовної та матеріальної культури;
- ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження та/або проекти в галузі єврейської освіти, які приводять до отримання нових знань;
- аналізувати педагогічні праці з огляду на ціннісні орієнтири та виклики сучасності, виявляючи дискусійні питання та мало досліджені проблеми;
- моніторити нові наукові джерела відповідно до фаху;
- здійснювати процедуру встановлення цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами;
- визначати рівень об'єктивності фактологічної основи інформації в різних видах джерел, оцінювати їх достовірність і репрезентативність;
- використовувати існуючі та створювати власні моделі (об'єкт - теорії) освітнього процесу;
- визначати методологічні принципи та методи науково-педагогічного дослідження / проекту в залежності від об'єкту та предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи;
- будувати причинно-наслідковий (каузальний) ряд із виявленого в педагогічних джерелах фактичного змісту педагогічних ситуацій;
- будувати реконструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі спостережень;
- виявляти причини подій та явищ минулого шляхом розпізнавання й аналізу їхніх структурних передумов.

Володіти навичками:

- спілкування в діалоговому режимі з широкою спільнотою в галузі єврейської освіти й інших сферах наукової та професійної діяльності;
- співпраці в команді, міжособистісної взаємодії;
- використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій під час спілкування, обміну інформацією, збору, аналізу, обробки, інтерпретації джерел; оформлення власних публікацій із дотриманням сучасних норм;
- використання набутих знань і результатів досліджень у професійній практиці;
- застосування різних форм і способів публічної презентації власних досягнень (публічні лекції, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації, надання інтерв'ю, відкриті майстер-класи, виставки, музейні експозиції, он-лайн презентації, опрацювання архівних документів і публікація епістолярної спадщини, архівних матеріалів тощо).

4. Зміст програми навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми
Змістовий модуль 1.	
Історіографія розвитку єврейської освіти в епоху інституціонального оформлення.	
1.	Вступ до дисципліни. Мета та завдання курсу «Основи єврейської освіти»; бібліографічні ресурси.
2.	Історіографія розвитку єврейської освіти (Період Першого Храму, Період Другого Храму).
3.	Педагогіка Близького Сходу в епоху інституційного оформлення (Талмудичний період).
4.	Талмуд та його педагогічне значення.
5.	Родина як основа педагогічного середовища.
6.	Єврейська школа у період Талмуду.
7.	Педагогічний ідеал учня та наставника.
8.	Соціальний статус та положення рабина протягом перших п'яти століть нашої ери.
9.	Історіографія розвитку єврейської освіти (Середньовіччя).
10.	Система традиційних закладів єврейської освіти (Бейт-Мідраш, Хедер, Талмуд-Тора, Слободська Єшива, Равинські семінарії).
11.	Єшиви: функції, історико-педагогічний аналіз розвитку у різні епохи та періоди (Танаїв, Амораїв, Гаонів; Єшиви країн ісламу та Європи), методи навчання.
Змістовий модуль 2.	
Єврейська освіта в новий і новітній час.	
1.	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Європи.
2.	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Сходу.
3.	Освіта в Ерец Ізраель.
4.	Ізраїль та його вплив на систему єврейської освіти в діаспорі.
5.	Система освіти в Ізраїлі: закони про освіту, цілі та завдання.
6.	Система освіти в Ізраїлі: типологія закладів освіти та характеристика змісту навчання.
7.	Альтернативні системи навчання для в Ізраїлі.
8.	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки у США.
9.	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Європи
10.	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Латинської Америки.
11.	Єврейська освіта на теренах СНД.
12.	Єврейська освіта на теренах України: історія та сучасність.
13.	Система закладів освіти України з єврейським етнокультурним компонентом.

14.	Академічна юдаїка в Україні.
Підсумковий модульний контроль <i>Залік</i>	

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Обсяг у годинах			
	усього	лекції	семінари	самостійна робота
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Змістовий модуль 1. Історіографія розвитку єврейської освіти в епоху інституціонального оформлення.	41	11	6	24
Змістовий модуль 2. Єврейська освіта в новий і новітній час.	49	14	8	27
Усього годин:	90	25	14	51
Залік				

6. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	Обсяг у годинах
Змістовий модуль 1. Історіографія розвитку єврейської освіти в епоху інституціонального оформлення.		11
1	Вступ до дисципліни. Мета та завдання курсу «Основи єврейської освіти»; бібліографічні ресурси.	1
2	Історіографія розвитку єврейської освіти (Період Першого Храму, Період Другого Храму).	1
3	Педагогіка Близького Сходу в епоху інституційного оформлення (Талмудичний період).	1
4	Талмуд та його педагогічне значення.	1
5	Родина як основа педагогічного середовища.	1
6	Єврейська школа у період Талмуду.	1
7	Педагогічний ідеал учня та наставника.	1
8	Соціальний статус та положення рабина протягом перших п'яти століть нашої ери.	1
9	Історіографія розвитку єврейської освіти (Середньовіччя).	1
10	Система традиційних закладів єврейської освіти (Бейт-Мідраш, Хедер, Талмуд-Тора, Слободська Єшива, Равинські семінарії).	1

11	Єшиви: функції, історико-педагогічний аналіз розвитку у різні епохи та періоди (Танаїв, Амораїв, Гаонів; Єшиви країн ісламу та Європи), методи навчання.	1
Змістовий модуль 2. Єврейська освіта в новий і новітній час.		14
12	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Європи та Сходу.	2
13	Освіта в Ерец Ізраїль. Ізраїль та його вплив на систему єврейської освіти в діаспорі.	2
14	Система освіти в Ізраїлі: закони про освіту, цілі та завдання, типологія закладів освіти та характеристика змісту навчання.	2
15	Альтернативні системи навчання для в Ізраїлі.	1
16	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки у США та країнах Латинської Америки.	2
17	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Європи	1
18	Єврейська освіта на теренах СНД.	1
19	Єврейська освіта на теренах України: історія та сучасність. Система закладів освіти України з єврейським етнокультурним компонентом.	2
20	Академічна юдаїка в Україні.	1
<i>Усього годин:</i>		25

7. Темі семінарських занять

№ теми	Назва теми	Обсяг у годинах
Змістовий модуль 1. Історіографія розвитку єврейської освіти в епоху інституціонального оформлення.		6
1	Родина як основа педагогічного середовища.	1
2	Єврейська школа у період Талмуду.	1
3	Педагогічний ідеал учня та наставника.	1
4	Соціальний статус та положення рабина протягом перших п'яти століть нашої ери.	1
5	Система традиційних закладів єврейської освіти (Бейт-Мідраш, Хедер, Талмуд-Тора, Слободська Єшива, Равинські семінарії).	1
6	Єшиви: функції, історико-педагогічний аналіз розвитку у різні епохи та періоди (Танаїв, Амораїв, Гаонів; Єшиви країн ісламу та Європи), методи навчання.	1
Змістовий модуль 2. Єврейська освіта в новий і новітній час.		8

1	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Європи.	1
2	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Сходу.	1
3	Освіта в Ерец Ізраель.	1
4	Ізраїль та його вплив на систему єврейської освіти в діаспорі.	1
5	Єврейська освіта на теренах США.	1
6	Єврейська освіта на теренах України: історія та сучасність.	1
7	Система закладів освіти України з єврейським етнокультурним компонентом.	1
8	Академічна юдаїка в Україні.	1
Усього годин:		14

8. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Обсяг у годинах
1	Хумаш та його педагогічні ідеї. Відображення в ньому педагогічних ідеалів та педагогічної практики суспільства біблійних часів	3
2	«Література премудрості» та її виховне значення («Книга Іова», «Книга Притч Соломонових» та ін.)	3
3	«Піркей Авот» як джерело педагогічної мудрості	3
4	Тексти Талмуду з огляду на виховання	3
5	Взаємодія канону та діалогу в педагогіці іудаїзму	3
6	Ідеал загальної грамотності у педагогічній культурі юдейської традиції	3
7	Поняття освіти у Маймоніда. Раші – педагог.	3
8	Педагогічна діяльність Ш. Гірша, С. Цвейга, І. Ейзенбета.	3
9	Розвиток єврейської освіти періоду Гаскалі	3
10	Основи сімейного виховання в єврейській традиції	3
11	Система єврейської освіти в новітній час: характеристика та типологія	3
12	Сучасний єврейський світ: субетноси та громади	3
13	Система формальної та неформальної єврейської освіти в Ізраїлі та Діаспорі	3
14	Система формальної єврейської освіти в Україні	3
15	Система неформальної єврейської освіти України	3
16	Сучасні педагогічні технології та підходи в Україні та світі	3
17	Інноваційні технології он-лайн навчання в системі єврейської освіти	3
Усього годин:		51 година

9. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

**Орієнтовні теми
рефератів/презентацій/досліджень/доповідей/тез/статей/курсів і дипломних
робіт:**

1. Хумаш та його педагогічні ідеї. Відображення в ньому педагогічних ідеалів та педагогічної практики суспільства біблійних часів.
2. «Література премудрості» та її виховне значення («Книга Іова», «Книга Притч Соломонових» та ін.)
3. «Піркей Авот» як джерело педагогічної мудрості.
4. Тексти Талмуду з огляду на виховання.
5. Взаємодія канону та діалогу в педагогіці іудаїзму.
6. Педагогічні погляди Мойсея Маймоніда.
7. Ідеал загальної грамотності у педагогічній культурі юдейської традиції.
8. Розвиток єврейської освіти періоду Гаскали.
9. Основи сімейного виховання в єврейській традиції.
10. Система єврейської освіти в новітній час: характеристика та типологія.
11. Сучасний єврейський світ: субетноси та громади.
12. Система формальної єврейської освіти в Ізраїлі та Діаспорі.
13. Система формальної єврейської освіти в Україні.
14. Заклади єврейської освіти України: історія та сучасність.
15. Видатні постаті єврейської педагогіки.
16. Неформальна єврейська освіта: характеристика та типологія.
17. Вивчення та викладання історії Голокосту в закладах освіти України.
18. Музейна педагогіка як освітній ресурс.
19. Архівні документи у галузі єврейської освіти.
20. Сучасні освітні ресурси єврейської освіти.

10. Методи навчання

Інтерактивні методи: Робота в малих групах, «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, аналіз ситуації/випадку/дилеми, правила діалогу та дискусії, «ажурна пилка», «ток-шоу»,

Методи розвитку критичного мислення: дерево рішень, асоціативний куш, таблиця «З-Х-Д», трьохчастинний щоденник, есе.

Дослідницькі: пошук, аналіз джерел, систематизація, узагальнення.

Інформаційно-комунікаційні: використання ІКТ, мультимедійних і телекомунікаційних технологій.

Словесні: лекція, інструктаж, розповідь, бесіда, обговорення, навчальна дискусія.

Наочні: ілюстрування, демонстрація, презентація.

Практичні: індивідуальні роботи, метод проектів тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 2 – лекція, обговорення, тренування, самоуправління, «ажурна пилка», «ток-шоу»;

ПРН 13 – «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, «ажурна пилка», «ток-шоу»;

ПРН 14 – обговорення, інструктаж; моделювання; «мозковий штурм», рольова гра; есе; презентація;

СПРН 2 – лекція, бесіда, обговорення; вправа, метод проектів;

«коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «ажурна пилка», «ток-шоу»; дерево рішень, асоціативний куш, таблиця «З-Х-Д», тричастинний щоденник, есе; презентація;

СПРН 3 - лекція, бесіда, інструктаж; вправа, індивідуальні роботи, метод проектів; есе;

11. Методи контролю

Види контролю: поточний, тематичний, рубіжний, підсумковий.

Типи контролю: усний, письмовий.

Методи контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестування, індивідуальна, парна, групова, фронтальна перевірка виконаних поточних і контрольних завдань, взаємоперевірка, самооцінювання, захист та аналіз індивідуальних проєктів / презентацій тощо.

12. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

<i>Види робіт</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
Семінарське заняття	1–4	Доповнення
	5–8	Неповна відповідь на частину питань заняття, базована на опрацюванні основної літератури
	9–10	Відповідь та участь в обговоренні всієї проблематики семінару, базована на опрацюванні основної та довідкової літератури
Письмова робота / індивідуальний проєкт/ презентація	0	Завдання не виконане або містить плагіат.
	1–13	Завдання виконане не повною мірою; автор не виявляє навичок аналізу і логічного та послідовного викладу; невірно вживає спеціальну термінологію; робота не вичитана й оформлена неналежним чином.
	14–18	Автор демонструє достатню обізнаність із програмним матеріалом дисципліни та вміння логічно і послідовно викладати свої судження на письмі. Разом із тим, завдання виконане неповною мірою.
	19–20	Завдання виконане вчасно і повною мірою; автор демонструє належний рівень знання і розуміння програмного матеріалу дисципліни; виявляє аналітичні здібності та здатність аргументовано мислити й коректно викладати думки. Робота вчасно подана й оформлена у відповідності до вимог.
Підсумковий контроль: бал за відповідь на кожне запитання (макс. 40)	0	Студент не з'явився або списував.
	1-6 (1-е питання) 1-3 (2-е питання)	Відповідь неповна або з грубими помилками. Студент не зумів продемонструвати або продемонстрував лише частково розуміння програмного

	1 (3-є питання)	матеріалу дисципліни; не продемонстрував або лише частково продемонстрував своє ознайомлення з основною літературою. Відсутня логіка викладу.
	7-12 (1-є питання) 4-8 (2-є питання) 2-3 (3-є питання) 1 (4-є питання)	Відповідь на поставлене запитання демонструє певне ознайомлення студента із матеріалом курсу, опрацювання основної літератури і джерел. Студент допускає помилки і некоректну термінологію, не завжди можна зрозуміти логіку викладу.
	13-14 (1-є питання) 9-10 (2-є питання) 4 (3-є питання) 2 (4-є питання)	Достатня чи вичерпна відповідь на поставлене запитання, що демонструє ознайомлення студента із матеріалом курсу, опрацювання основної та додаткової літератури і джерел. Відповідь сформульована логічно, виявляє здатність студента до аналізу й узагальнення матеріалу.

Умови визначення рейтингу

<i>Види робіт</i>	<i>Кількість</i>	<i>Максимум балів за 1</i>	<i>Разом</i>
Семінар	14	2	28
Письмова робота / індивідуальний проект/ презентація (в т. ч. самостійна робота студентів)	1	32	32
Письмовий підсумковий контроль	1	40	40

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
81 – 90	добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70			D (задовільно)
60 – 65	задовільно		E (достатньо)
30 – 59	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)

13. Методичне забезпечення

1. Презентації.
2. Роздаткові матеріали.
3. Інструкції.
4. Рекомендовані джерела.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бакуліна Н. В. Система освіти в сучасному Ізраїлі: становлення та розвиток *Відродження*. 2009. № 3. С. 21–27. URL:
2. https://lib.iitta.gov.ua/721628/1/VIDRODZHENNYA_3_1999_NB%20%2821%29.pdf
3. Бакуліна Н. В. Єврейська освіта в Україні: проблеми, тенденції, розвиток. *Відродження*. 2009. № 6. С. 27–34.
4. Бакуліна Н. В. О преподавании языка иврит в Российской империи конца XIX - начала XX веков: анализ источников. *Єврейська історія та культура кінця XIX – початку XX ст.* : зб. наук. пр. за матеріалами X міжнар. наук. конф., м. Київ, 28-30 серп. 2002 р. Київ, 2013. С. 299–311. URL: https://lib.iitta.gov.ua/704538/1/Bakulina_IY2002.pdf
5. Бакуліна Н. В. Культуровідповідна парадигма єврейського світогляду й освіти. *Україна, українська мова – світ XXI століття у діалозі культурно-мовних, морально-громадянських цінностей особистості та педагогічних систем* : ел. зб. статей за матеріалами XII всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2019 р. Київ, 2019. С. 16–22. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718252/1/Bakulina_%202019_%D0%9A%D0%93%D0%A1%D0%9C%20%D0%97%D0%B1%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_10%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.doc.pdf
6. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. I. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.
7. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. II. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.
8. Созидание еврейского будущего. Сборник статей под ред. Бернарда Лайтмана и Майкла Брауна. – «Гешарим», 2011. – 301 с. – С. 160-202.
9. Телушкин И. Еврейский мир. Важнейшие знания о еврейском народе, его истории и религии. – «Гешарим», 2010. – 576 с.
10. Телушкин И. Еврейская мудрость / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2011. – 560 с.
11. Телушкин И. Еврейские ценности: еврейская традиция день за днём / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2013. – 432 с.
12. Цамерет Ц. Развитие системы образования / Общество, экономика и культура Израиля. Первое десятилетие. Ч. 5. Тель-Авив: Издательство Открытого университета, 2009.
13. Эпштейн А. Система образования Израиля и предложения по ее реформированию / Государство Израиль: политика, экономика, общество. Москва: Институт Ближнего Востока, 2007. – С. 134–158.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

<http://eleven.co.il/article/11748>

<https://libraries.huji.ac.il/edu-sw>

<http://nbuv.gov.ua/>

<https://havura.info/>

<http://old.ort.spb.ru/nesh/otred.htm>

<http://www.machanaim.org/>

<http://jecu.org.ua/>

<http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82-%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8B.pdf>

<http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%9D%D0%95%D0%9E.pdf>

<http://jecu.org.ua/content/metodologichni-osnovi-neformalnoyi-osviti-suchasni-pidhodi-ta-tehnologiyi>

